

SKLOŇOVÁNÍ PODSTATNÝCH JMEN RODU

1. JAK FÍK ROSTL

„Zloději“ vylekal se **taťínek**. Jenže oni to nebyli **zloději**. Byl to **Fík**. Tedy přesně řečeno – Fíkova bouda. Už mu zase začala být malá a celá na něm popraskala. Fík chodil se **zbytky** puklé boudy po **dvore** a tloukl do **plotu**, aby z něj prkýnka opadala. Zrovna jako by se z té boudy klubal.

Pejsek pořád rostl a rostl. „To je snad nějaký psí **Otesánek**“, bědoval taťínek. „Já mám **strach**, že jednou sni **sedláka s trakařem**, fůru s **jetem** A udělal Fíkovi novou boudu, ještě větší. Asi tak na dva psí

a) *Vyprávějte, jak Fík rostl. Přečtete si knížku Příhody maxipsa Fíky toly z dramaturgie a zahrávejte si je.*
 b) *Určete rod, číslo a pád vyznačených podstatných jmen.*
 c) *Napište na tabuli základní vzory pro podstatná jména rodu mužského.*

U podstatných jmen vyznačených v článku určete, zda jsou životná. Uveďte tvar I. a 2. p. č. j. a rozhodněte, ke kterému vzoru patří.

životný	neživotný	vzory rodu mužského
pán	hrad	muž
-a	-u (-a)	-e/-ě

Vzory rodu mužského zakončené samohláskou (předseda a soudce), se na životnost nezávisle od pádu určují podle vzorů mužského rodu.

- Jak určíte náležitý vzor?
 a) podle rodu
 b) u podstatných jmen rodu mužského podle životnosti
 c) podle zakončení I. (2.) pádu čísla jednotného

2. Podle výše uvedené postupu zařazujte následující podstatná jména do příslušných vzorů. Pište je na tabuli do sloupců.

- lékař, pařez, kos, učitel, pilot, míč, med, kašel, holič, vůz, kuchař, automobil, osel, vrabec, čtverec, král, buk, čáp, stav plavec, strom, kamarád, mráz, kuň, jeřábek, les
- Pozorujte, že podstatná jména, která se skládají podle vzorů pá a stroj, končí v I. p. č. j. souhláskou.
- Podstatná jména, která se skládají podle vzorů pán a hrad, končí souhláskou tvrdou nebo obojetnou.
- Podstatná jména, která se skládají podle vzorů muž a stroj, končí souhláskou měkkou nebo obojetnou.

3. Podle vzorů doplňte koncovky podstatných jmen.

- dva pařez_ (hrady), k našemu učitel_ (muži), s černými kos_ proti kašl_ (stroji), nové automobil_ (hrady), o král_ (o muži) mladí čap_ (míči) dřevěná voz_ (hrady) ke mýšičce_ (stoj)

4. Odůvodněte pravopis a doplňte vynechaná písmena.

a) Na louce se pásly dvě kobyly s hrábky. Kolem Čenkovy pily na Šumavě teče řeka Vltava. Mám ráda všechna roční období kromě zimy. Pracoval bez známky únavy. Nad hladinou se mlhají mušky se šídly. Slunce ve (č) d'áru bývala lemována lipami. Už jste se všichni napili? Při včucování jsme byli v rusemí několi ka návštěvám. Při chovu dobytka se hospodář neobejde bez slámy. To je rychlík do Bratislavy.

b) Zakukala žezulička z doubravy. Tal řek byl ozdoben konvalinkam. Učni dnes pracovali s vrtačkam. Ten cukr je určen pro včel. Na trhu b_l stánek s dřev_nými p_šťalam. Pachtel zm_zel beze stop. Jedeme rychl_kem do Ostrav. Nevěděl si rady s pravidl_ o pravopisu koncovek. V okol_ Ostrav_ se těží černé uhl_. U břehu kotv_ lo_ka s vesl_. Náměstí bylo osv_tleno ozdobnými lampam_.

5. Do následujících slov doplňte přípony -ík, -íček, -išť, -ička, -it) a pravopis odůvodňujte. Slova užíjte ve větách.

- bal_ , bal_ , kol_ , kol_ , voz_ , voz_ , nos_ , nos_ , sídl_ , byl_ ,
 - bab_ , konv_ , váz_ , voz_ , lov_ , bal_ , zdob_ , mysl_ , nos_
- V příponách píšeme po obojetných souhláskách měkké í/í.

6. Zopakujte si pravopis předpon. Slova a slovní spojení užíjte ve větách.

a) Čtete slova s předponami od-, před-, nad-, pod-, vy-/vý- a pravopis odůvodňujte.

- chod_ , stavec_ , stavení_ , trhnout_ , kopat_ , pověď_ počasí_ ,
 - sadit_ strom_ , klopit_ víko_ , sunout_ žebřík_ , průměrný_ prospěch_ ,
 - pis_ článku_ , zvukové_ letadlo_ , tah_ , let_
- V předponách od-, před-, nad-, pod- píšeme vždy d. Předpona vy-/vý- se píše vždy s tvrdým y/ý.

b) Čtete slova s předponami roz-, bez-, vz-, ob- a pravopis odůvodňujte.

- starostný_ člověk_ , ne_ pečný_ oheň_ , hlásit_ zprávu_ , budit_ se_ ,
 - lesá_ krajina_ , hodnout_ se_ , dít_ se_ , kruhový_ jezd_ , kolébat_
 - lod'ku_ , jemný_ balík_ , kvetlá_ louka_ , dělaný_ člověk_ , jvit_
 - poklad_ , létnout_ k_ obloze_ , jednotky_ jemu_ , jednávk_ zboží_
- V předponách roz-, bez-, vz- píšeme vždy z. V předponě ob- píšeme vždy b.

7. Vysvětlíte pořekadlo: Komu se nelení, tomu se zelení.

8. Rozhodněte a odpovězte.

České oranářy jsou (zbraně – drahé kameny)